

Витрати на поточний ремонт основних засобів, як показує аналіз, у середньому становлять 52 % суми амортизаційних відрахувань, тобто 0,09 грн (0,17 грн \times 52% : 100).

Витрати на водопостачання визначаються з урахуванням середньої добової потреби води для корови у кількості 50 л (0,05 м³), для телиці – 40 л (0,04 м³) та розміру орієнтовного тарифу за 1 м³ води. При його розмірі 16 грн за 1 м³ витрати для задоволення добової потреби корови у воді будуть становити 0,80 грн (16 грн \times 0,05 м³); телиці – 0,64 грн (16 грн \times 0,04 м³).

До попереднього переліку витрат не включено витрати на електроенергію, осіменіння тварин, утримання літніх таборів, спецодяг, взуття, оскільки їхній загальний розмір – мізерний. Вони займають у структурі виробничих витрат 1,7–2,2 %.

Витрати на побічну продукцію при виробництві яловичини, одержаної від м'ясної худоби, визначають за нормами виходу гною на одну голову за ціною його можливої реалізації. За рік від однієї голови дорослої м'ясної худоби з урахуванням втрат гною на пасовищі одержують 9 т наполовину перепрілого гною. Реалізують його в середньому по 50 грн за 1 т. Тобто річні витрати на побічну продукцію корови будуть становити 450 грн (9 т \times 50 грн), а на один кормодень – 1,23 грн (450 грн : 365 днів); телиці 400 грн (8 т \times 50 грн), а на один кормодень – 1,10 грн (400 грн : 365 днів).

Непродуктивні витрати станом на початок 2010 р. на один день неплідності корови м'ясних порід становлять 6,79 грн (2,43 грн + 0,88 грн + 3,00 грн + 0,32 грн + 0,33 грн + 0,17 грн + 0,09 грн + 0,80 грн – 1,23 грн); на один день неплідності телиці м'ясних порід – 5,59 грн (1,92 грн + 0,72 грн + 2,50 грн + 0,32 грн + 0,33 грн + 0,17 грн + 0,09 грн + 0,64 грн) – 1,10 грн).

УДК 636.082.4 57.086.13

О. В. ЩЕРБАК

Інститут розведення і генетики тварин НААН України

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ВІДТВОРЕННЯ ГЕНЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТВАРИН

Однією із актуальних проблем сучасної біологічної науки є розробка методів збереження біологічного різноманіття тварин. Осно-

нетичного матеріалу бугаїв голштинської породи (Океан 2163, Араб 1985, ДСП «Головний селекційний центр України») та плідника симентальської м'ясної породи (Івор 1002, ДПДГ «Чернівецьке»).

Наразі набуває особливої актуальності збереження генетичного матеріалу від тварин м'ясного напрямку продуктивності. Останнім часом осіменіння корів та телиць у м'ясному скотарстві переважно відбувається природнім шляхом, а штучне осіменіння використовується обмежено. Недостатньо налагоджене одержання спермопродукції від плідників. Тому є вагомі підстави для того, щоб налагодити одержання епідидимальних сперматозоїдів від плідників, які використовуються в племінних стадах.

Зокрема, при формуванні вітчизняної популяції великої рогатої худоби симентальської породи м'ясного напрямку продуктивності для поглинального та промислового схрещування використовують високоцінних плідників зарубіжних селекцій. Тому доцільно організувати одержання від них епідидимальних сперматозоїдів наприкінці їхнього ефективного використання. Тобто, якщо плідники втрачають відтворювальну здатність, то їх епідидимальні сперматозоїди можуть зберігати біологічну повноцінність. Організація штучного осіменіння корів і телиць кріоконсервованими епідидимальними сперматозоїдами високоцінних плідників забезпечить отримання потомків, які є носіями цінних комплексів генів.

Одночасно є підстави для впровадження методу кріоконсервування та раціонального використання епідидимальних сперматозоїдів на інших видах сільськогосподарських тварин. Вважаємо, що одержання епідидимальних гамет доцільно впровадити в конярстві.

Одержавши епідидимальні сперматозоїди від високоцінних представників певної породи, можна забезпечити спрямований підбір плідників до цінних маток. Це буде сприяти інтенсифікації селекційного процесу в прогресуючих породах та одночасно буде забезпечено збереження біологічного різноманіття завдяки тим породам, які не є конкурентоспроможними і чисельність яких постійно знижується.